

צילום: י.מ.מ.א.

המשבר בליכוד? שאיים לפרק את הממשלה ולפגוע בסיכוייה לנצח בבחירות, הגיע השבוע לקיצו. המתווכים הגיעו להסכם, ראש הממשלה חתם על המסמך, והשר לוי ביטל את התפטרותו מהממשלה.

הדילמה של זבולון המר

מאת שאול שיף

שר התיעוך והתרבות, זבולון המר, אינו מתלהב מהרעיון שהמפר"ל תכריז במסגרת מסע ההסברה שלה במערכת הבחירות לכנסת, כי תיאות להצטרף רק לממשלה בראשות הליכוד. אמנם, בקרנציה זו נמנעה המפר"ל מכל מגע ישיר או עקיף עם מפלגת העבודה בכל הקשור להקמת קואליציה משותפת, אך מכאן ועד להכרזות שיש בהן משום פסילה של מפלגה ציונית בסגנון של בן־גוריון "בלי חרות ומ"י", לכך מתנגד השר המר מכל וכל. הוא יקבל כמובן את הכרעת המוסדות, אך לא יסתיר את דעתו. עמדתו זו אינה עומדת בסתירה להתחייבות שנתן ערב ההתמודדות על הרכב הרשימה לכנסת לח"כ חנן פורת וח"כ הרב יצחק לוי לתמוך במצע "נצ" בבחירות לכנסת.

השר המר, וכמוהו שר הדתות, פרופ' אבנר שאקי ערים להלכי הרוח הרווחים במחנה הדתי לאומי, ואין הם רוצים לדבוק בניסוחים הצהרתיות שיכריחו מצביעים אל זרועותיה של מפלגת העבודה. ומספר המצביעים ל"מימד" בבחירות הקודמות בהחלט אינו מבוטל. אלא שגילוי הבנה כלפי המתונים בציבור הדתי־לאומי עלולים להחזיק את תושבי יש"ע מתמיהה במפר"ל. כאן הקושי העצום שיעמוד בפני מסביבי המפר"ל: כיצד מאחדים את כלל הציבור הדתי־ציוני תחת דגלה של המפר"ל.

השבוע נערך "תרגיל יבש" ראשון, שנועד להביא לצוות ההסברה את הלכי הרוח בציבור הדתי לאומי ובמיוחד בקרב הדור הצעיר. שלושה צעירים מאזורים שונים נתבקשו לספר בגילוי־לב את תחושותיהם האישיות ואת הדיבורים בששת הם נתבקשו לציין, אלו מסרים לדעתם יש להבליט, והמסקנה מתחרגיל הזה היא, שהמפר"ל תמשיך באותם מסרים המאפיינים את תפיסותיה העקרוניות, אך הם יובאו בפני הציבור בצורה מסתירה לכמה החלטות חשובות בתוך המפר"ל ובעיקר להבות שיושבו בין נשות "אמונה" לבין ראשי המפר"ל. ב"אמונה" מתקשים לעכל את העובדה שנציגת "אמונה" אינה משולבת במקום ריאלי ברשימת המפר"ל לכנסת. ישנן הדרישות להקמת רשימה עצמאית לכנסת של "אמונה", וישנן המצדדות ברשימה משולבת: נשים, הדתיים־לאומי, הור צעיר וגורמי עלייה וקליטה. וישנה הדעה השלישית: הפיכת "אמונה" לגוף אפוליטי רוגמת "יוצר". וכמובן ישנן הסבורות כי המפר"ל לא תוכל לשאת פילוג נוסף ומכאן שיש להבטיע התחייבות על העתיד ולבלוע בשקט את העבר. כבל הידוע לכותב שורות אלו, לא נמצא עדיין המסקר שמנסן להתעייב לממן את אחת

שר החינוך והתרבות, זבולון המר, אינו מתלהב מהרעיון שהמפר"ל תכריז במסגרת מסע ההסברה שלה במערכת הבחירות לכנסת, כי תיאות להצטרף רק לממשלה בראשות הליכוד. אמנם, בקרנציה זו נמנעה המפר"ל מכל מגע ישיר או עקיף עם מפלגת העבודה בכל הקשור להקמת קואליציה משותפת, אך מכאן ועד להכרזות שיש בהן משום פסילה של מפלגה ציונית בסגנון של בן־גוריון "בלי חרות ומ"י", לכך מתנגד השר המר מכל וכל. הוא יקבל כמובן את הכרעת המוסדות, אך לא יסתיר את דעתו. עמדתו זו אינה עומדת בסתירה להתחייבות שנתן ערב ההתמודדות על הרכב הרשימה לכנסת לח"כ חנן פורת וח"כ הרב יצחק לוי לתמוך במצע "נצ" בבחירות לכנסת.

השר המר, וכמוהו שר הדתות, פרופ' אבנר שאקי ערים להלכי הרוח הרווחים במחנה הדתי לאומי, ואין הם רוצים לדבוק בניסוחים הצהרתיות שיכריחו מצביעים אל זרועותיה של מפלגת העבודה. ומספר המצביעים ל"מימד" בבחירות הקודמות בהחלט אינו מבוטל. אלא שגילוי הבנה כלפי המתונים בציבור הדתי־לאומי עלולים להחזיק את תושבי יש"ע מתמיהה במפר"ל. כאן הקושי העצום שיעמוד בפני מסביבי המפר"ל: כיצד מאחדים את כלל הציבור הדתי־ציוני תחת דגלה של המפר"ל.

השבוע נערך "תרגיל יבש" ראשון, שנועד להביא לצוות ההסברה את הלכי הרוח בציבור הדתי לאומי ובמיוחד בקרב הדור הצעיר. שלושה צעירים מאזורים שונים נתבקשו לספר בגילוי־לב את תחושותיהם האישיות ואת הדיבורים בששת הם נתבקשו לציין, אלו מסרים לדעתם יש להבליט, והמסקנה מהתרגיל הזה היא, שהמפר"ל תמשיך באותם מסרים המאפיינים את תפיסותיה העקרוניות, אך הם יובאו בפני הציבור בצורה מסתירה לכמה החלטות חשובות בתוך המפר"ל ובעיקר להבות שיושבו בין נשות "אמונה" לבין ראשי המפר"ל. ב"אמונה" מתקשים לעכל את העובדה שנציגת "אמונה" אינה משולבת במקום ריאלי ברשימת המפר"ל לכנסת. ישנן הדרישות להקמת רשימה עצמאית לכנסת של "אמונה", וישנן המצדדות ברשימה משולבת: נשים, הדתיים־לאומי, הור צעיר וגורמי עלייה וקליטה. וישנה הדעה השלישית: הפיכת "אמונה" לגוף אפוליטי רוגמת "יוצר". וכמובן ישנן הסבורות כי המפר"ל לא תוכל לשאת פילוג נוסף ומכאן שיש להבטיע התחייבות על העתיד ולבלוע בשקט את העבר. כבל הידוע לכותב שורות אלו, לא נמצא עדיין המסקר שמנסן להתעייב לממן את אחת

משלוש האופציות הראשונות. והאמת היא שקשה גם להשיג התחייבויות טרם שהתקבלה החלטה כלשהי. ראשי "אמונה" מציעות שאם תקום רשימה עצמאית הרי שהדבר ייעשה מתוך הסכמה ולא מתוך יריבות. שר החינוך והתרבות, זבולון המר, הבהיר בפגישה שקיים עם ועדת המר"מ של "אמונה" ביום רביעי האחרון, כי לא יסכים בשום אופן לתת ידו לרשימה נוספת ועתה הוא שוקד על מציאת נוסחה שתרצה את "אמונה". כמובן שהשר הבטיח, כי המפר"ל תתמוך בכנסת בחוק הנוודוני, אלא שניסיון העבר הוכיח, כי הכנסת אינה מתלהבת לאמץ את החוק הזה אל חיקה. גם ב"אמונה" ערים לאפשרות, כי רשימה עצמאית עלולה בנסיבות מסויימות להביא להיסולה של המפר"ל בגלל הפרשי קולות מועטים בין מה שהושג לבין אחוז החסימה שהוא הפעם גבוה, יחסית. בימים הקרובים תקיים "אמונה" פגישה עם שר הדתות, אבנר שאקי ועם מרכיבים אחרים במפר"ל החלטה הסופית תיפול לאחר חג הפסח. אך "אמונה" אינה הבעייה היחידה שיש לפתור אותה. מסתבר, כי מה שמכונה "מחנה שאקי" אינו מרוצה עדיין מהייצוג שקיבל במטה הבחירות. "מחנה שאקי" תובע סגן שר יו"ר למטה הבחירות; סגן במטה ההסברה וסגן במטה הארגון. כרגע מאיישים נציגי המחנה את ראשות המטה לאקדמאים ואת ראשות המטה לאירועים מיוחדים. במפר"ל מקווים, כי במהלך שבוע הבא תבוא סוגיה זו על פתרונה. השר המר אופטימי ומאמין, כי מיד לאחר חג הפסח ייכנס המטה לפעילות מלאה וכי כל הבעיות האישיות והקבוצתיות יידחו עד לאחר הבחירות. "אין מקום לאשליות" – הזהיר השבוע – "נפילת המפר"ל היא נפילת הציונות הדתית כולה עם כל המשתמע מכך".

ואם עוסקים במטה הבחירות, איך לא נספר כאן, כי דובר משרד החינוך והתרבות, יצחק (איציק) רט נענה לבקשת המפר"ל להשאיל עצמו למטה הבחירות כדובר המטה. רט נענה עקרונית לפנייה "רק לתקופת הבחירות". הכתבים לענייני מפלגת בירכו על הבחונה למנות את רט כדובר המטה בהיותו מקצועי, סולידי ונאמן. "שועלים קטנים" מנסים להפחיד את "מחנה שאקי" מהמינוי הזה, אלא ששר הדתות לפד להכיר את דורשי טובתו וכביכול המתכוונים לעצמם, והזמין את רט לשיחה, כדי להרגיש אישית ממנו, וללמוד מכלי ראשון על הנזרה שבה הוא מתכוון למלא את תפקידו כדובר המטה.

משה הדור הציגה בראשותו של נתום לנגנטל עיבד "ניר עבודה" שיוצג בפני משה בחירות באותה הישיבות הקרובות. מי שכבר עמוק בתוך העניינים היא וערת המצע אך על כך נדון אי"ה בידיעות השוטפות של העתון.

בסוד שיח

מי מטעה את רבין?

היושר של יו"ר מפלגת העבודה, ח"כ יצחק רבין, גובל לא אחת עם מה שמכנים "מרובעות". קשה לגרור אותו למסע חיבוקים ונשיקות בשווקים ובריכוזים של בני עדות המזרח האמונים על כך. עוזריו הקרובים טוענים, כי החנופה או "קומפלמנטים" לקירוב־לבבות, קשים עליו מקריעת ים־סוף. אין ספק, כי מי שמבקש לשנות את אופיו בתחום זה, ישיג תוצאות עלובות. מה שניתן היה לעשות עם שמעון פרס בתחומים הללו, אינו בר־ביצוע אצל יצחק רבין, והרי זה ככתיבת האיטר ביד ימין.

רבין עצמו העיר בקשר לכך, כי "בגילי קשה לשנות הרגלים ואופי". יותר מדי תרגילים ביחסי ציבור עלולים לפגוע בדימויו כאדם ישר שאינו בנוי למשחקים.

מתוך נקודת מוצא זו לא ברור לאיזה צורך הובא יצחק רבין לפגישה עם "הבבא ברוך". הוא הרי נתן ברכתו לליכוד, ל"אגודת־ישראל", לשמעון פרס, לאפשרות של רשימה עצמאית ועוד כהנה וכהנה. כלום סבור מישהו ממקורבי של יצחק רבין, כי הציבור המגיע לנתיבות בגלל הקשר הרגשי עם ה"בבא סאלי", אביו זצ"ל של "בבא־ברוך" משנה את זיקתו למפלגות על־פי הוראותיו של "בבא־ברוך"?

חלק לא מבוטל ממתומודרי "השביעיה" במפר"ל, "עלו" לנתיבות לקבל את ברכת "בבא ברוך" למועמדותם ולמיטב ידיעתי כולם קיבלו את אותה הברכה... כאשר מדובר בקולות בודדים, אפשר להבין את הפגישות הללו, אך מעבר לכך?...

באותה נתיבות מתגורר הצדיק רבי רפאל בדיר צבאן, אישיות תורנית שהשפעתו על יהדות ג'רבה בפרט וטוניס בכלל אינה מוטלת בספק. אם יצחק רבין היה מבקר בביתו, היה נשבר עשרת מונים, מבחינות רבות, מאשר מהנשיקה והחיבוק עם "בבא־ברוך".

ליצחק רבין בעיה עם ציבור גדול שנושא הדת והמסורת חשוב להם. אם להשתמש בהגדרה של אחד העתונאים הידועים, הרי ש"יצחק רבין הוא יותר ישראלי מאשר יהודי במובן התכני". הכיפה יושבת לו בקושי על הראש ומעולם לא מצא לנכון לשלב פסוק או מאמר חז"ל בנאומיו. במגרש הזה אין צורך בהפגנת רגשות וכאן לא היה מזיק שינוי קל.

ראש הממשלה שבמישור החברתי יש לו לא מעט תכונות, זהות לאלה של יצחק רבין, למד מהר להשתמש בפסוקים ובאמרות המדברים ללבם של בעלי הזיקה למסורת־ישראל ובציבור הישראלי יש רבים כאלה. נכון הדבר, שאמירות מוכחת עולה על כל "הטריקים" המפלגות החרדיות יעדיפו הסכם חתום עם יצחק רבין על פני הבע"ה של יצחק שמיר, אך הנקודה היהודית חשובה, חשובה מאד להרבה אזרחים במדינת ישראל.

הרב כהאן ישתתף בארועי י"א בניסן

הרב יואל כהאן "החוזר" הראשי של הרבי מלובביץ' שליט"א מגיע ארצה במיוחד, ליטול חלק באירועים שייערכו לרגל יום הולדתו של הרבי. האירועים "ישאו אופי שמח" בניגוד לאווירת "מרה שחורה", שאמורה היתה לאפיין את האירוע המרכזי, לפי אחת ההצעות של גורמים בעלי השפעה בחב"ד. ייאמרו אמנם פסוקי תהלים לשלום האדמו"ר שליט"א ורפואתו המהרה, אך הכל "ברוב שירה וזמרה" כפי שהורה הרבי. גם עניין "המשיח" לא ייעדר מהארוע המרכזי ב"יד־אליהו" שילווה אותו הומר החסידי אברהם פריד.

ומה באמת מצבו של הרבי?

"בימים האחרונים ניכרת הטבה הנראית לעין. האדמו"ר החל לאכול באורח סבור והוא עונה באמצעות מזכיריו על פניות רבות אליו מצד חסידיו.

האדמו"ר, כידוע מתפקר היטב בידיו השמאלית והוא יכול היה בקלות להיעזר בה בכתיבת תשובות לשאלות החסידים אך הוא נמנע מכך מסיבות שעניינם ומקורם בתורת הקבלה והחסידות.

באר"ב צפויות החלטות של הסנט, הקונגרס והנשיא בוש לכבודו של הרבי לרגל יום הולדתו, וחסידיו מצפים שגם ממשלת ישראל תעשה מחווה לאדמו"ר. אגב, ביום הולדתו ה־70 ביקר שגריר ישראל בוושינגטון, אז יצחק רבין, בבית האדמו"ר כדי לברכו בשם ממשלת ישראל, לבקשת הגב' גולדה מאיר ע"ה. נאמניו של האדמו"ר שליט"א מקפידים שלא לשרבב את שמו או את תנועת חב"ד במערכת הבחירות לכנסת ה־13.

בכל הידוע, לא צפויה שום מעורבות ישירה של חב"ד במערכת הבחירות הנוכחית. האדמו"ר ביקד בהצלחה כמה אישים וחברי כנסת ממפלגות שונות, כך שאין איש שיכול לטעון על עדיפות לעומת זולתו.

בחב"ד הסבירו לי: "הרבי מברך כל אחד שעושה למען הדברים והיודעים שהוא מסוגי להם בשיחותיו והתחעודותיו". שאלתי האם הרבים אמרים גם לבני סנן השר, ח"כ הרב אליעזר מזרחי והתשובה היתה: "החלטתו להתייצב או לא להתייצב בבחירות הקרובות לכנסת היא על דעתו בלבד ואין לה ולא כלום עם מוסדות חב"ד".

בחב"ד מזהירים, כי "כל מי שיוזיע פומבית, כי הוא מייצג את חב"ד, תצא מיד הבהרה כי אין לכך כל שחר".

האדמו"ר אירח את האדמו"ר

אירוע שכזה הוא די נדיר בחצרות האדמו"רים, ועל כן הפך שיחת־היום בקהיליה החסידית. בשבת שעברה אירח האדמו"ר מקרו"ניך, רבי שמשון משה שטרנברג שליט"א, שמקום מושבו בצפון תל־אביב, את האדמו"ר מלעלוב, רבי אברהם בירדמן שליט"א יחד עם קבוצה גדולה מחסידיו, שידרו מירושלים ליטול חלק בחתונה לא שגרתית. זו. בלילשבת ערך האדמו"ר מלעלוב את "השולחן" כשלידו האדמו"ר מקרו"ניך וכך בכל סעודות השבת. במאורח למופע נמנע האדמו"ר מקרו"ניך מכל הפגנת נוכחות "והתבטל כחסיד בפני רבו". חסידי האדמו"ר מקרו"ניך המרוכזים, בין היתר, בצפון תל־אביב המזרחית, העמידו את ביתם לרשות האדמו"ר מלעלוב וחסידיו. האדמו"ר מלעלוב התארח בחילה בת ארבע קומות של אחד מחסידי האדמו"ר מקרו"ניך הסמוכה לבית הכנסת של האדמו"ר מקרו"ניך, ואפילו חילונים המתגוררים באזור נידבו את משרדיהם "אם יהיה מחסור בדיור".

בשבת הגיע הרב הראשי לתל־אביב יפו הרב ישראל מאיר לאו לחלוק כבוד לשני האדמו"רים ואף נאות, לומר דברי תורה לכבוד השבת והאורחים.

האדמו"ר מקרו"ניך מכהן באדמו"רות כ־8 שנים וזה כמה שנים שהוא מפציר באדמו"ר מלעלוב שיואיל לכבדו בביקור שבתי, ורק בשבת האחרונה יצא הדבר לפועל. "הסנובה" של צפון תל־אביב הבחינו, כי היו יהודים, לפתוח את דלתות בתיה וכיסאו לרווחה החסידות הנושאיה ואף להדביק בקצת "אידישקייט" שכנים שאינם מדברים במצות מעשיות.